

DE TARZAN VAN DE ARDENNEN

ALFONS JOANNES DIT ANDRÉ POSSEMIERS

EEN VERGETEN TERHAAGSE VERZETSHELD 1917 - 1943

Na de achttiendaagse veldtocht werd België totaal bezet door de Duitse troepen. De achttiendaagse veldtocht was de officiële naam die men na de Tweede Wereldoorlog gegeven heeft aan de operaties van het Belgische leger tijdens de Tweede Wereldoorlog, vanaf de inval van de Duitse legers in Nederland en België op 10 mei 1940 tot de capitulatie van het Belgische leger op 28 mei 1940.

Tijdens de Duitse bezetting vanaf 28 mei 1940 tot het einde van de Tweede Wereldoorlog valt er weinig te vermelden over verzetsactiviteiten op het grondgebied van Terhagen. De bevolking leek er in tegenstelling tot de Eerste Wereldoorlog van 1914-1918 in te berusten en reageerde eerder gelaten op de Duitse bezetting. Tijdens de oorlog van 1914-1918 duurde de strijd om en op het Belgisch grondgebied veel langer dan in 1940 toen ons leger het amper 18 dagen volhield tegen de moderne Duitse blitzkrieg. Vermits het Belgisch leger in 1914- 1918 vier jaar verdervocht in de Westhoek werd toen elke samenwerking met de Duitse bezetter opgevat als schadeberokkening aan koning Albert I, aan de regering en aan onze moedige soldaten aan de IJzer.

In 1940 was de situatie geheel anders. Op 28 mei werden door capitulatie alle Belgische krijgsverrichtingen stopgezet, toen de Belgische generaal Derosseaux de overgave ondertekende te Anvaing ten overstaan van de Duitse bevelhebber van het 6e leger, generaal von Reichenau, en zijn stafchef generaal Paulus, die later in de oorlog een smadelijke nederlaag zou lijden te Stalingrad aan het Oostfront.

Drie geboren Terhagenaren hadden echter de moed om niet lijdzaam toe te kijken en hebben door verzetsactiviteiten tegen het naziregime hun leven verloren. Het gaat hier om Alfons Possemiers (1917-1943), Achiel Daes (1923-1943) en Frederic Peltzer (1889-1943). Tijdens de gehele oorlog hebben trouwens 16.200 landgenoten hun verzetsactiviteiten tegen het naziregime en de totale Duitse bezetting van België met hun leven betaald onder wie de drie Terhagenaren. Het bindend element dat deze drie Terhagenaren delen is dat ze tijdens hun actieve verzetsdaden niet meer in Terhagen verbleven.

In het begin van de Duitse bezetting keken onze burgers lamgeslagen toe wanneer Duitse troepen het ene na het andere land binnenvielen. Als echter de bezetting en onderdrukking door de nazi's voort bleef duren groeide er onvrede. Stil ingehouden protest ontwikkelde zich tot openlijke pesterijen tegen de Duitse bezetter en tegen de eigen land- en dorpsgenoten die openlijk voor de collaboratie kozen. Later kwam het zelfs tot aanslagen en gewapende strijd in gans het land.

Er ontstonden al heel vroeg Belgische geheime verzetsgroepen die Duitse installaties saboteerden, acties ondernamen tegen collaborerende landgenoten, spioneerden voor Engeland en de Belgische regering in ballingschap en piloten, Joden en werkweigeraars

hielpen onderduiken. Aan de andere zijde zien we echter ook de openlijke collaboratie van landgenoten met de Duitse bezetter. Tijdens het interbellum (1931) was er in Terhagen reeds een kleine kern aanwezig van het Verdinaso, het Verbond van Dietse Nationaal Solidaristen, dat gesticht was in 1931 door Joris Van Severen en Wies Moens. In 1934 schakelden ze over naar een nieuwe marsrichting, waardoor het Verdinaso een uitgesproken autoritaire beweging werd met een eigen paramilitaire militie, de Dinaso Militanten Orde (DMO). Hun doel was de macht te veroveren in België, niet met verkiezingen maar door het vormen van een elite. De afdeling in Terhagen had een eigen lokaal aldaar, en Rumesta beschikt over verslagen van schermutselingen van het Verdinaso en de Anti-Oorlogsliga in Terhagen.

In 1941 ging het Verdinaso geheel op in het VNV (Vlaams Nationaal Verbond). Veel leden die niets zagen in deze eenheidsbeweging gingen over naar hardere collaboratie bewegingen zoals de Algemene SS-Vlaanderen, de DeVlag (Duits-Vlaamse arbeidsgemeenschap), en de Waffen SS. Ook diverse Terhagenaren maakten deel uit van deze formaties. Ook in de VNV-Militie de Zwarte Brigade vinden we Terhagenaren, alsook in de jeugdcollaboratie bij de Dietse meisjesscharen (DMS). Opmerkelijk is ook dat ontevreden Dinaso's zich later aansloten bij het gewapend verzet, zoals het Geheim Leger en het pro-geallieerd inlichtingennet Othello.

Alfons Possemiers

Alfons Possemiers neemt een prominente plaats in bij het verzet tegen de nazibezetting van België. Hij was een eenvoudige nogal excentrieke Terhagenaar, als het ware een buitenbeentje in het verzet, die lid was van het Waalse Maquis en het Mouvement Nationale

Belge (MNB), de Belgische Nationale Beweging (BNB) in het Nederlandstalige landsgedeelte. Het MNB was opgericht op 17 december 1940 door Aimé Dandoy te Brussel en was een volstrekt a-politieke verzetsbeweging die onder haar leden ook andere nationaliteiten telde. Er waren Fransen, Polen, Luxemburgers, Nederlanders, Hongaren, Roemenen, Russen, Joden en natuurlijk Walen en Vlamingen lid van de verzetsorganisatie. Een ander prominent lid van de MNB was Camille Joset. Onder zijn impuls kon de verzetsbeweging zich in heel België verspreiden.

Alfons Joannes Possemiers werd geboren te Terhagen op 5 juli 1917, als zoon van Jan Jozef Possemiers, steenbakersgast uit Terhagen, en zijn echtgenote Isabella Maria Haegemans. Alfons groeide uit tot een non-conformistische en kleurrijke figuur. Het is een raadsel hoe hij op 20-jarige leeftijd terechtkwam vanuit Terhagen in de Ardennen waar hij een teruggetrokken leven leidde in de Ardense wouden, die hij als zijn broekzak kende. Omstreeks 1937 dook Alfons op in Hody vanuit Bonnelles waar hij zich installeerde als schoenmaker in een klein huisje aldaar in de Vinave. Hij leefde er als een eremiet en natuurmens *avant la lettre* en zijn schoenmakerswerkplaats oogde zeer chaotisch en wanordelijk. Alfons was zeer atletisch van voorkomen en had schouderlang haar, wat in die tijd uitzonderlijk was. Getuigen beschreven hem

als een onstuimig karakter (*sauvage au caractère*). De lokale bevolking noemde hem "Tarzan le sanglier" om zijn niet alledaagse uiterlijk (hij leek op Tarzan) en zijn vurige temperament en ook naar de karaktertrekken van heer Willem I van der Marck (1446-1485) die in de Bourgondische tijd de bijnaam *Le Sanglier des Ardennes* kreeg voor zijn meedogenloosheid.

Bij het verzet kende men Alfons onder de naam André. Enige tijd voor zijn aanhouding door Duitse Feldgendarmen in de maand mei 1943 leefde Alfons ondergedoken in de Ardense wouden en de laatste maanden bij de pastoor van Devantave (La Roche), Paul Desirant. Verzetslid pastoor Paul Desirant was eveneens actief lid van het MDB. Hij werd geboren op 23 november 1910 te Vaux-sous-Chévrement en was de parochieherder van Devantave. Op een meidag (rond 20 mei) in 1943 reed een lege vrachtwagen op de weg van Huy naar Luik naar het springstoffendepot van Bonnelles, om er springstoffen op te laden bestemd voor de koolmijnen, die onontbeerlijk waren voor de Duitse oorlogsindustrie. De chauffeur van de vrachtwagen werd begeleid door één met een karabijn en pistool bewapende rijkswachter (volgens andere bronnen 2 rijkswachters). Op de weg naar Esneux stootten ze op een wegversperring van drie gewapende mannen, van wie één het uniform van de rijkswachter

aantrok. In het springstoffendepot van Boncelles laadden ze de vrachtwagen vol met springstoffen (ruim 75 kg dynamiet) en reden naar le Befte bij Laroche waar de explosieven uitgeladen werden voor het verzet, op de binnenplaats van een afgelegen hoeve. De boerin had echter Alfons Possemiers herkend als chauffeur en viel door de mand bij een ondervraging door de Duitse Feldgendarmen.

Enkele dagen later op 26 mei 1943 werd Alfons aangehouden door de Gestapo. De Gestapo vond bij de arrestatie van Alfons vier revolvers en 2 machinegeweren in zijn bezit. Ondanks een wrede gewelddadige ondervraging door de Gestapo hield Alfons aanvankelijk de lippen stijf op elkaar en loste

Paul Desirant

geen woord. Volgens het Gestapoverslag van de Gestapoman Krier zou Alfons toch na zware marteling bekend hebben dat hij de springstoffen had gestolen, en ook de naam genoemd hebben van zijn opdrachtgever, pastoor Paul Desirant. De Gestapo viel daarop binnen bij de pastoor die meegenomen werd naar het Gestapogebouw te Luik waar hij met een matrak hard en meedogenloos op de knieën werd geslagen, tot hij bekende dat de springstoffen verborgen waren in een boerenschuur dichtbij zijn woning. Ze werden wel beiden ter dood veroordeeld door het Duitse oorlogstribunaal op de Oberfeldkommandantur te Luik op 13 augustus 1943, als lid van het gewapend verzet (MDB). En voor pastoor Paul Desirant waren de verzwarende feiten het spioneren voor de geallieerden en het verbergen en helpen van vooral Franse ontsnapte krijgsgevangenen en verzetslui.

Op 31 augustus werden Alfons en Paul gefusilleerd door de Nazi's op de citadel van Luik . Alfons ging volgens getuigen zijn executie gelaten tegemoet. Pastoor Paul Desirant zong uit volle borst het Te Deum op weg naar zijn terechtstelling met een luidkeels "vive la Belgique" voor hij werd doodgeschoten. Beiden werden dodelijk getroffen door 6 kogels en één nekschot. Het graf van Terhagenaar Alfons Possemiers bevindt zich aldaar op het kerkhof van de gefusilleerden, graf 1920. Pastoor Paul is later bijgezet op het kerkhof van Devantave, waar zijn graf nog steeds tegen de kerkmuur staat.

Rudy Schaerlaecken

Geraadpleegde werken

Burgerlijke stand Terhagen 1917: Geboorten, huwelijken en overlijdens. Rumesta 2017.

Bel-memorial . org, Alphonse Possemiers - Abbé Paul Desirant. 2018

Bernard H , La Résistancé 1940-1945 Bruxelles 1969.

Petit M., L'abbé Paul Desirant. Résistant inébranable. Rendeux z.j.

Taghon P., Mei 1940- De achttiendaagse veldtocht in België. Tielt 2000

Archief Rumesta., Ongepubliceerde documenten Wereldoorlog II Rumst-Reet-Terhagen.

Archief Schaerlaecken R., Ongepubliceerde documenten WO II.

